

**Tabalar o'zlashtirishini baholash tizimlarini qiyosiy taqqoslash
JADVALI**

"5" bahollik tizimi	Yevropa kredit transfer tizimi (ECTS-Euroopen Credit Transfer System)	"100" ballik shkala (%)
"5"(a'lo)	"A"	90 — 100
"4"(yaxshi)	"B"	70 — 89,9
"3"(qoniqarli)	"C"	60 — 69,9
"2"(qoniqarsiz)	"D"	0 — 59,9
	"E"	
	"FX"	
	"F"	

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Muallif:	I.Ch.Saparov, Sh D.Xaydarova- TISU, "Iqtisodiyot" kafedrasida o'qituvchilari
E-mail:	ismatsaparov@mail.ru
Tashkilot:	Termiz iqtisodiyot va servis universiteti, "Iqtisodiyot" kafedrasida
Taqrizchilar:	Xatamov O.Q. –Termiz davlat universiteti Kompyuter va dasturiy injenering kafedrasida mudiri, i.f.d., prof. Abdulxaeva G.M.– Termiz davlat universiteti Turizm va mehmonxona xo'jaligi kafedrasida mudiri, i.f.f.d., dotsent.

Mazkur Sillabus universitet o'quv-uslubiy Kengashining 2024-yil 30-avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayonnomasi bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus "Iqtisodiyot" kafedrasining 2024-yil 28-avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayonnomasi bilan tasdiqlangan.

O'quv-uslubiy bo'limi boshlig'i
Fakultet dekani
Kafedra mudiri
Tuzuvchi

Z. Turayev
 Sh. Yarmatov
 T. Mamadjanova
 I. Saparov
 Sh. Xaydarova

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
TERMIZ IQTISODIYOT VA SERVIS UNIVERSITETI**

**IQTISODIY TA'LIM QILAR KURSINI
FANI BO'YICHA
SILLABUS**

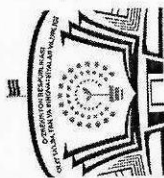
(Sirtqi ta'lim shakli uchun)

Bilim sohasi: 400000- Biznes, boshqaruv va huquq
Ta'lim sohasi: 410000- Biznes va boshqarish
Ta'lim yo'nalishi: 60410100- Iqtisodiyot

Termiz-2024

Modul / FAN SILLABUSI
Iqtisodiyot va axborot texnologiyalari fakulteti
60410100 – Iqtisodiyot

Fan nomi:	<i>Iqtisodiy ta'limotlar tarixi</i>
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	ITT1105
Yil:	1
Semestr:	1
Ta'lim shakli:	Sirtqi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	150
Ma'ruza	18
Amaliy	4
Labaratoriya	-
mashg'ulotlari	
Seminar	
Mustaqil ta'lim	128
Kredit miqdori:	5
Baholash shakli	Yozma
Fan tili:	O'zbek

FM1	Fan maqsadi(FM)
	Talabalarga Antik davrdan XX asrning ikkinchi yarmigacha bo'lgan iqtisodiy fikrning rivojlanishi haqida umumiy ma'lumot berish. Iqtisodchilar har doim duch kelgan va hal qilishga uringan muammolar mohiyatiga alohida e'tibor berishlari kerak. Muammolarni hal qilishda iqtisodchilarning faoliyatidagi uzluksizlik va o'zgarishlarni tushunish iqtisodiyotni fan sifatida shakllanishi evolyutsiyasini yaxshiroq tushinishga yordam beradi. Fanning vazifasi - nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar, qonunlar va kategoriyalar mazmun-mohiyatini o'rgatish, ularga nisbatan shaxsiy munosabatlarni shakllantirish orqali iqtisodiy muammolarni yechish yo'llarini topa olish qobiliyatlarini shakllantirish.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1.	Tarix
2.	Iqtisodiy bilim asoslari
3.	Tadbirkorlik va bilim asoslari
4.	Iqtisodiyot nazariyasi

Oraliq nazorat, shundan	30	Tasdiqlangan jadval asosida test nazorati o'tkaziladi. (30 ta savoldan iborat test topshiriqlari uchun 1 ball dan jami 30 ball.) Testning 60% (18 ta savol) savollari mustaqil ta'lim topshiriqlaridan iborat bo'ladi.	Dars hajmining 85-90% ni o'tgandan so'ng
Yakuniy nazorat	50	Tasdiqlangan jadval asosida	O'quv bo'limi tomonidan tasdiqlangan muddatlarda
Yakuniy nazorat	50	Tasdiqlangan jadval asosida yozma ish (kamida 5 ta savol)/ test (kamida 50 ta) shaklida o'tkaziladi. Nazorat savollarining 60% talabalar mustaqil ta'lim doirasida o'zlashtirgan mavzulardan iborat bo'ladi.	O'quv bo'limi va dekanat tomonidan tasdiqlangan muddatlarda
Jami	100		

Talabning semestr davomida fan bo'yicha to'plagan umumiy balli har bir nazorat turidan belgilangan qoidalarga muvofiq quyidagi formula orqali hisoblanadi:

$$YaB = JN + ON + YaN$$

bu yerda: JN – joriy nazorat; ON – oraliq nazorat; YaN – yakuniy nazorat.

Eslatma: dars mashg'ulotlaridagi ishtiroki, joriy nazorat va oraliq nazoratlar uchun ajratilgan jami ballar (50 ball)ning kamida 60 foizini to'play olmagan talabning yakuniy nazoratga kirishiga ruxsat berilmaydi.

JN ballar(20ball) konvertatsiyasi	
baho	ball
"5"	18-20
"4"	14-17
"3"	12-13
"2"	11
ON ballar konvertatsiyasi.	
baho	Ball
"5"	27-30
"4"	21-26
"3"	18-20
"2"	17

ON ballar konvertatsiyasi	
baho	Ball
"5"	27-30
"4"	21-26
"3"	18-20
"2"	17

YaN ballar konvertatsiyasi	
baho	ball
"5"	45-50
"4"	35-44
"3"	30-34
"2"	29

➤ fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilmas;

➤ bayon qilish ravon bo'lmasa;

➤ fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;

➤ fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

g) quyidagi hollarda talabning bilim darajasi qoniqsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

➤ fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayovgarlik ko'rilmagani bo'lsa;

➤ fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;

➤ fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;

➤ fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;

➤ fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;

➤ fanni bilmasa.

Talabalar bilimini baholash

Ushbu fan (modul) bo'yicha talabalar bilimini baholash semestr davomida o'quv materiallarini (testlar va yozma ishlar) bajarishga asoslanadi. Dars davomida talabalar 100 ballik tizimda baholanadi. Shundan, talabaning dars mashg'ulotlaridagi ishtiroki, mustaqil ishlar va joriy natijalar uchun 20 ball, oraliq nazorat uchun 30 ball, yakuniy nazorat uchun 50 ball beriladi. Yakuniy nazorat yozma shaklda amalga oshiriladi. Joriy, oraliq va nazorat vazifalari quyidagicha taqsimlanadi:

TALABALAR BILIMINI BAHOLASH TARTIBI

Reytingni baholash turlari	Maksimal ball	Bajariladigan topshiriqlar	Topshiriqlarni bajarilish muddati*
Joriy nazorat, shundan	20	O'quv jarayonining jadvali bo'yicha	Jadval bo'yicha
Amaliy mashg'ulotlardagi faolligi	8	fanning xususiyatidan kelib chiqqan holda, amaliy mashg'ulotlarda og'zaki so'rov, test o'tkazish, suhbat, nazorat ishi, keys stadi, kazus yoki loyiha, kurs ishi, uy vazifalarini bajarishi	Fanning dars jadvalidagi auditoriya vaqtiga mos holda
Mustaqil ta'lim	12	talabalar mustaqil ishlari bo'yicha berilgan savollar bo'yicha esse, konspekt tayyorlaydi va amaliy mashg'ulotlardagi muzokarlarda ishtirok etishi talab etiladi	Har bir mavzu bo'yicha berilgan topshiriqlarni bajarish
Oraliq nazorat, shundan	30	Tasdiqlangan jadval asosida	

Ta'lim natijalari (TN)

Bilimlar jihatidan:

TN1 Fanni o'zlashtirishda talaba qadimgi davrdan boshlab hozirgi davrgacha iqtisodiy fikr, g'oyalari, qarashlar, kontsepsiyalar va ta'limotlar mazmuni, mohiyati va ularning rivojlanishi va bugungi kundagi ahamiyati mantiqiy va tarixiy ketma-ketlikda bilishi kerak.

TN2 O'zbekiston Respublikasining erkin bozor munosabatlariga o'tish xususiyatlari, milliy bozor iqtisodiyotini shakllantirish va vujudga keltirish to'g'risidagi iqtisodiy kontsepsiyalar haqida ma'lumotga ega bo'lishi lozim. Albatta, bugungi va ertangi kun muammolarini to'la hal etishda o'tgan asr iqtisodchilaridan barcha savollarga tayyor javob topish qiyinligi aniq, ammo o'tgan donishmandlarning fikr-mulohazalari hozirgi va kelajak to'g'risida to'g'ri xulosa chiqarish uchun yaxshi imkoniyat beradi.

Ko'nikmalar jihatidan

TN3 iqtisodiy atamalar, kontsepsiya va nazariyalarini bilishi va tushunishi kerak;

TN4 iqtisodiy ma'lumotlarni qayta ishlash jarayonida asosiy iqtisodiy ko'rsatkichlardan foydalana olishi kerak;

TN5 iqtisodiy tahlil qila olishi zarur;

TN6 iqtisodiy g'oyalarni yozma ravishda mantiqiy va aniq tasvirlay olishi kerak;

TN7 iqtisodiy tadqiqot olib borishda iqtisodiy kontsepsiyalarni qo'llay olishi shart.

Fan mazmuni

	Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)
M1	Iqtisodiy ta'limotlar tarixi fanining predmeti va o'rganish usulu, Qadimgi dunyo iqtisodiy ta'limotlar
M2	Qadimgi dunyo iqtisodiy ta'limotlari
M3	Feodal jamiyati va uning emirilishi davridagi iqtisodiy ta'limotlar, O'rta Osiyodagi temuriylar davrigacha bo'lgan iqtisodiy g'oyalar
M4	Amir Temur va temuriylar davridagi iqtisodiy g'oyalar va iqtisodiy siyosat, Merkantilizm iqtisodiy ta'limotining mohiyati va ahamiyati
M5	Angliya va Fransiya klassik maktabning shakllanishi, Klassik iqtisodiy maktabning to'la shakllanishi. Adam Smit va David Rikardo iqtisodiy ta'limotlari, Klassik iqtisodiy maktabga muqobil g'oyalarning mohiyati
M6	Bozor iqtisodiyotiga muxolif-sotsialistik yo'nalish mohiyati va uning tarixiy taqdiri, Marjinalizm ta'limoti va neoklassik iqtisodiy maktablar,
M7	Institutsionalizm yo'nalishining mohiyati va ahamiyati, Jon Meynard Keyns talimoti va neokeynschilik, Neoliberalizm g'oyalarning mohiyati va ahamiyati. Nomukammal raqobat bozori nazariyalari
M8	Hozirgi zamon iqtisodiy ta'limotlari evolyutsiyasi, Jahon xo'jaligi to'g'risidagi iqtisodiy g'oyalar, O'tish davrining mohiyati va ahamiyati, O'zbekiston Respublikasidagi ma'muriy buyruqbozlik tizimidan bozor munosabatlariga o'tish davri kontsepsiyasi
M9	O'zbekiston Respublikasidagi ma'muriy buyruqbozlik tizimidan bozor munosabatlariga o'tish davri kontsepsiyasi

5.	Ядгаров Я.С. История экономических учений. Учебник, 4-ое изд. М.:ИДФРА-М, 2014
6.	Фридмен М. Основы монетаризма, ТЕИС. 2003
7.	Razzoqov A. Nobel mukofoti laureantlari (iqtisodchilar). T., 2009
8.	Tashmatov Sh., Xasanxonova R. Iqtisodiy ta'limotlar tarixi. O'quv qo'llanma. T., Iqtisod -moliya. 2019.
Internet saytlari:	
1.	www.gov.uz.
2.	www.edu.uz.
3.	www.ziyounet.uz.
4.	www.uza.uz
5.	www.lex.uz
6.	www.strategy.uz

Talabani fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda

quyidagi mezonlar tavsifiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi

lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritga olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektiga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- ma'lumotlarni tahlil qila olsa;

b) 4 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi

lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy hujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

lozim:

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;

Fan mazmunini

Mashg'ulotlar shakli: Amaliy (A)

A1	Iqtisodiy ta'limotlar tarixi fanining predmeti va o'rganish usulu, Qadimgidunyo iqtisodiy ta'limotlar	30
A2	Amir Temur va temuriylar davridagi iqtisodiy g'oyalari va iqtisodiy siyosat, Merkantilizm iqtisodiy ta'limotining mohiyati va ahamiyati	30

Mustaqil ta'lim (M)		Soat
1	amaliy mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rish, uyga vazifalarni bajarish	30
2	mavzular bo'yicha test, krasvord tayyorlash	30
3	mavzularni o'quv adabiyotlari yordamida mustaqil o'zlashtirish	30
4	ilmiy maqola va tezislarni tayyorlash	32
5	Berilgan mustaqil ta'lim mavzulariga oid taqdimotlar tayyorlash	10
Jami:		132

Asosiy adabiyotlar

1.	Hunt E.K. and Mark Lautzenheiser. History of Economic thought. Copyright by M. E. Sharpe, Inc. 2011
2.	Jurgen Georg Backhaus. Handbook of the History of Economic thought. Insights on the Fouders of Modem Economics. Springer Science+ Business Media, LLC. 2012
3.	Tashmatov Sh.X., Xasanxonova N.I. Iqtisodiy ta'limotlar tarixi. O'quv qo'llanma. T. "IQTISODIYOT DUNYO SI", 2021. - 470 b.
4.	Razzoqov A., Toshmatov Sh., O'rmonov N. Iqtisodiy ta'limotlar tarixi. Darslik. (lotin yozuvida). - T. "Iqtisod va moliya", 2007.-320
5.	Tashmatov Sh., Asatullaev X., Allaberganov Z. Iqtisodiy ta'limotlar tarixi Darslik. - T. "Iqtisod va moliya", 2019.

Qo'shimcha adabiyotlar

1.	2017-2021-yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshita ustivor yo'nalishi bo'yicha harakatlar strategiyasi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 17-fevraldagi PF -4947 sonli Farmoni.
2.	Mirziyoyev Sh. M. Milliy taraqqiyot yo'limizni qat'iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko'taramiz. T. 1. - Toshkent: O'zbekiston, 2017.
3.	Razzoqov A., Toshmatov Sh., O'rmonov N. Iqtisodiy ta'limotlar tarixi. Ma'ruza matni. (lotin yozuvida). - T. TDIU 2007.-256
4.	Razzoqov A. O'rta Osiyo mutafakkirlarining iqtisodiy g'oyalari. O'quv qo'llanma. T. TDIU 2009.-270